

ПРИКЛАДНІ ПРОБЛЕМИ РИНКУ ПРАЦІ УКРАЇНИ

студентка гр. МК-91 Шатова В. М.

Актуальність досліджуваної проблеми полягає в тому, що ринок праці є одним із найсуттєвіших і найдинамічніших ринків, що забезпечує відтворення робочої сили і використання праці. На ринку праці робітники пропонують свою робочу силу в розрахунок на оплату, формуючи пропозицію, а роботодавці пред'являють попит і платять за нього.

Це питання досліджували такі вчені та науковці, як М. Фрідмен, Дж. Кейнс, П. Самуельсон, Ф. Модільяні, Р. Солоу, Д. Тобін, Л. Кейн та деякі інші. Праці цих дослідників в основному орієнтовані на вивчення певних вузьких проблем, які пов'язані з проблемами ринку праці. В Україні низку аспектів зазначеної проблематики досліджують Е. Лібанова, І. Петрова, В. Мандибура, І. Курило тощо.

Недостатньо дослідженими до цього моменту були прикладні проблеми ринку праці України, зумовлені, зокрема, психологічними та суспільно-історичними особливостями.

Метою роботи є виявлення проблем ринку праці в Україні, що виникають внаслідок соціально-психологічних, суспільно-ментальних та економічних перетворень, розроблення шляхів їх подолання.

У ринковій економіці товар – робоча сила – купується і продається на ринку праці. На практиці, ринок праці сприймається як механізм виявлення і погодження попиту і пропозиції на робочу силу. Це попит, пропозиція, ціна. Водночас ринок праці відрізняється від інших ринків. Суть відмінності в тому, що для робітника продаж робочої сили, її ціна, служать, як правило, основним джерелом життєдіяльності. Тому продаж робочої сили не можна відкласти на тривалий час, чекаючи більш сприятливого співвідношення попиту-пропозиція. Рівень заробітної плати може гарантуватися тільки державою, шляхом встановлення граничних правових норм [2].

В соціально-економічній структурі працездатного населення відбуваються суттєві зрушення, які трансформують практично однорідну всезагальну зайнятість дореформеного періоду в сегментований ринок праці.

Кожний сегмент як зайнятого, так і незайнятого населення відрізняється специфікою свого соціального статусу, економічною поведінкою, гарантіями зайнятості, рівнем та стабільністю доходів, конкурентоспроможністю та захищеністю ринку праці. В посиленні сегментації ринку праці на сучасному етапі беруть участь різні фактори, зокрема структурні зміни в економіці, поява альтернативних форм господарювання і власності, спад виробництва і зниження життєвих стандартів українців. Наслідком дій цих факторів стало значне розшарування населення, загострення проблеми безробіття, зубожіння певних соціальних верств.

Безумовною проблемою ринку праці, є низький середній рівень заробітків і, відповідно, низька питома вага витрат на робочу силу у собівартості виробництва та оплати праці найманих працівників, надмірна міжгалузєва і низька міжпосадова диференціація заробітної плати, передусім у бюджетній сфері [2].

Зросли сьогодні вимоги до потенційних робітників. Якщо раніше досвід роботи новоспеченого працівника мав складати кілька років, то вже сьогодні – від чотирьох [1]. Актуальність цього посилюється у зв'язку із неминучим скороченням у найближчій перспективі чисельності населення працездатного віку та його старінням. Нестача робочих місць та висока частка робочих місць з небезпечними умовами праці та низькими вимогами до якості робочої сили є результатом відсутності чіткої програми інвестиційної діяльності. Якість пропозиції робочої сили часто не відповідає сучасним вимогам щодо її професійно-освітньої підготовки.

Пріоритетними напрямками реформування українського ринку праці є:

1. Удосконалення системи оплати праці.
2. Розширення можливостей отримання населенням офіційних основних і додаткових доходів, соціальна підтримка окремих груп.
3. Підвищення якості та конкурентоспроможності робочої сили.
4. Сприяння ефективним і доцільним переміщенням працездатного населення.
5. Запобігання зростанню безробіття через створення робочих місць за рахунок різних джерел фінансування.
6. Впровадження механізмів звільнення і перерозподілу зайнятих, реструктуризації економіки і піднесення вітчизняного виробництва.

Подальші дослідження у зазначеному напрямку доречно спрямовувати не лише на оптимізацію ринкових пропорцій в сфері взаємодії попиту та пропозиції робочої сили, а й на соціальну адаптацію, урахування суб'єктивних факторів поведінки як роботодавців, так і найманих працівників.

1. Неушова Є. В. Доля випускників ВНЗ / Неушова Є. В. // Газета „Від та до”. – 2010. – № 2 від 20.01. – С. 2-3.

2. Макконелл К. Р. Економікс : принципи, проблеми та політика / Макконелл К. Р. Брю С. Л. – [Пер. з англ. 11-го вид.]. – К. : Харар-Демос, 1993. – 785 с.